

ЗАЯВКА

**на проведення прикладного наукового дослідження за темою:
«Формування зелених навичок (green skills) в освітньому середовищі
закладу освіти» (лютий 2025 року – лютий 2028 рр.).**

1. Опис основних ідей експерименту

У 2021 році в ЄС ухвалено низку регуляторних актів, спрямованих на досягнення кліматичної нейтральності, а також визначено, що Єврокомісія допоможе державам-членам, компаніям та працівникам підготуватися до масового «зеленого» та цифрового переходу завдяки акценту на ринку праці та професійному навчанні.

До 2030 року Європейський зелений курс має створити близько 500 тисяч нових робочих місць, з яких майже 70% – для працівників, які мають професійно-технічну освіту (ПТО).

Аналіз наповнення Європейської рамки компетентностей для стійкого розвитку дає підстави для твердження, що це – важливий документ для формування й оновлення освітніх та професійних стандартів в умовах «зеленої» та цифрової трансформації.

Визначення «зелених» навичок (green skills) відходить від традиційного українського розуміння поняття «навички/уміння», яке у вітчизняному освітньому дискурсі тлумачиться як «здатність застосовувати знання для виконання завдань та розв'язання проблем».

У закордонних джерелах [Cedefop (2021); European Commission (2022); LinkedIn (2022)] «зелені» навички дефінуються як знання, здібності, цінності та погляди, потрібні для життя, розвитку та підтримки ресурсощадного суспільства. Їх також розглядають як уміння, необхідні трудовим ресурсам у всіх галузях економіки та на всіх рівнях, щоб допомогти адаптуватися до зміни клімату шляхом зміни екологічних вимог до продуктів, послуг та процесів.

Зелений перехід вимагає оволодіння особливим набором умінь та навичок, які люди повинні отримати в процесі навчання на всіх рівнях освіти. Перехід суспільства до більш «зеленої» та справедливої економіки також потребує значного перерозподілу робочої сили (тобто обсягу) і професійної адаптації (тобто вмінь та навичок), оскільки сектори поступово переходять до декарбонізації своєї діяльності й переходу до моделей циклічної економіки.

Це стає запорукою важливих наслідків для професій та кваліфікацій і, зокрема, необхідністю значної перекваліфікації та підвищення кваліфікації.

Відповідно до Положення про порядок здійснення інноваційної діяльності у сфері освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 12 травня 2023 року № 552 (зі змінами), зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 07 липня 2023 року за № 1155/40211, ініціюємо проведення прикладного наукового дослідження за темою: «Формування зелених навичок (green skills) здобувачів освіти в освітньому середовищі закладу освіти» (лютий 2025

року – лютий 2028 рр.).

2. Об'єкт дослідження: професійна підготовка та формування зелених навичок (green skills) у здобувачів освіти в емпатійному середовищі закладу професійної освіти.

3. Предмет дослідження: педагогічна технологія формування «зелених» навичок (green skills) в освітньому середовищі закладу професійної освіти

4. Мета дослідження: експериментально перевірити педагогічні умови та модель формування «зелених» навичок (green skills) здобувачів освіти в освітньому середовищі закладу професійної освіти

5. Загальна гіпотеза дослідження полягає в припущенні, що ефективне формування «зелених» навичок (green skills) здобувачів освіти в освітньому середовищі закладу професійної освіти можливе за умов: розвитку готовності педагогічних працівників закладів професійної освіти (далі – ЗП(ПТ)О/ЗФПО) до використання сучасних педагогічних технологій якщо буде визначено, обґрунтовано та втілено в практику комплекс організаційно-педагогічних умов, в яких здійснюватиметься формування, створення сучасних навчально-методичних продуктів, що забезпечуватимуть економізацію та екологізацію професійної підготовки, а саме:

– розроблення та обґрунтування моделі й методики формування «зелених» навичок (green skills) здобувачів освіти в освітньому середовищі закладу професійної освіти;

– розроблення та обґрунтування критеріїв, показників та інструментарію оцінювання стану підготовленості педагогічних працівників до формування «зелених» навичок (green skills) здобувачів освіти в освітньому середовищі закладу професійної освіти

– оприлюднення й поширення інформації про наукові й практичні результати цієї підготовки (практичний посібник, публікації учасників експерименту, виступи учасників на масових наукових і методичних заходах, у мас-медіа тощо).

6. Завдання експерименту:

▶ розроблення нормативно-правового й організаційного забезпечення експерименту

▶ ознайомлення з вітчизняним і зарубіжним **досвідом** роботи закладів освіти щодо формування «зелених» навичок

▶ визначення організаційно-педагогічних умов формування «зелених» навичок (green skills) в освітньому середовищі закладу освіти

▶ розробити модель емпатійного «зеленого» освітнього середовища

▶ опробування та впровадження методичного забезпечення

▶ розроблення рукопису навчально-методичного посібника «Організаційно-педагогічні та методичні аспекти формування «зелених» навичок»

7. Теоретико-методологічна база експерименту.

Методологічною основою **експерименту** є положення праць вітчизняних і зарубіжних учених. Фундаментальні узагальнення у галузі

природничих та соціальних наук були здійснені у працях українських дослідників, серед яких Большак Л., Воскресенський М., Голубець М., Гродзинський Д., Дробноход М., Злобін Ю., Кисельов М., Крисаченко В., Левітт М., Межжерін В., Ситник К., Холодний М., Шеляг-Сосонко Ю. та ін. та зарубіжних дослідників: Абер Дж. (Aber, J.), Барлетт, П. (Barlett, P.), Чейз, Г. (Chase, G.), Кортеше, А. (Cortese, A.), Хаттан, А. (Hattan, A.), Маніка, Дж. (Manyika, J.), Реннер М. (Renner, M.), Лундваль, Б.А. (Lundvall, B.A.) та ін.

8. База експерименту:

ДНЗ «Одеський професійний ліцей сфери послуг Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К.Д. Ушинського»;

ДНЗ «Одеський центр професійно-технічної освіти»;

ДПТНЗ «Сумське вище професійне училище будівництва і дизайну»;

ДНЗ «Богуславський центр професійно-технічної освіти», Київська область;

ДНЗ «Слобожанський регіональний центр професійної освіти», Харківська область;

ЗП(ПТ)О Чугуївський регіональний центр професійної освіти Харківської області;

Чернівецьке вище комерційне училище Державного торговельно-економічного університету;

Вище професійне училище №24 м. Заставна, Чернівецька область;

Комунальний заклад «Мукачівський професійний політехнічний коледж» Закарпатської обласної ради;

Комунальний заклад освіти «Криворізький професійний гірничо-технологічний ліцей» Дніпропетровської обласної ради;

Первомайський індустріально-педагогічний фаховий коледж, Луганська область;

Відокремлений структурний підрозділ «Конотопський індустріально-педагогічний фаховий коледж Сумського державного університету».

9. Методи дослідження. Основний метод наукового дослідження, що застосовуватиметься для здійснення мети й завдань дослідження – педагогічний експеримент.

Теоретичні методи: аналіз навчально-методичної, психологічної педагогічної літератури та наукових праць вітчизняних і зарубіжних авторів, нормативно-правових документів, навчальної документації і результатів освітньої діяльності; моделювання, порівняння, класифікація, систематизація й узагальнення теоретичних та експериментальних даних.

Емпіричні методи: анкетування й опитування, тестування та педагогічне спостереження, моделювання освітніх ситуацій, метод експертної оцінки, педагогічний експеримент із кількісним і якісним аналізом результатів.

Статистичні методи: статистична обробка інформації; ранжування і групування.

10. Наукова новизна дослідження полягатиме у тому, що вперше здійснено визначення концептуальних елементів та організаційно-педагогічних умов формування «зелених» навичок; визначення

комплексу взаємозумовлених зовнішніх і внутрішніх чинників, які забезпечують високу ефективність формування «зелених» навичок шляхом екологізації освітнього процесу. Здійснено обґрунтування моделі емпатійного «зеленого» освітнього середовища, опробування та впровадження методичного забезпечення формування «зелених» навичок.

11. Теоретичне і практичне значення експерименту зумовлено вирішенням проблеми формування готовності педагогічного персоналу закладів освіти до формування «зелених» навичок (green skills) в освітньому середовищі закладу освіти, шляхом розроблення і впровадження концепції, моделі й методики їхньої підготовки до цієї діяльності; застосуванням критеріїв, показників та інструментарію оцінювання стану їхньої підготовленості до неї.

12. Строки та етапи експерименту

Початок – лютий 2025 р.

Завершення – лютий 2028 р.

I (організаційно-підготовчий) етап (лютий – жовтень 2025 р.)

Розроблення нормативно-правового й організаційного забезпечення експерименту

Онлайн відкриття інноваційного освітнього проєкту «Формування «зелених» навичок (green skills) в освітньому середовищі закладу освіти»

Проведення дослідження (опитування, анкетування) щодо готовності педагогів до здійснення експериментальної діяльності

Ознайомлення з вітчизняним і зарубіжним досвідом роботи закладів освіти щодо формування «зелених» навичок

Проведення коворкінгу «Визначення технік і технологій формування «зелених» навичок у майбутніх фахівців»

Проведення круглого столу за підсумками I-го (організаційно-підготовчого) етапу експерименту

II (концептуально-діагностичний) етап (листопад 2025 р. – жовтень 2026 р.)

Визначення концептуальних елементів та організаційно-педагогічних умов формування «зелених» навичок

Обґрунтування моделі емпатійного «зеленого» освітнього середовища

Визначення комплексу взаємозумовлених зовнішніх і внутрішніх чинників, які забезпечують високу ефективність формування «зелених» навичок шляхом екологізації освітнього процесу

Проведення діагностики оцінювання соціально-професійних досягнень здобувачів освіти в опануванні «зелених» навичок

Проведення панорамного вебінару за підсумками II-го (концептуально-діагностичного) етапу експерименту

III (формувальний) етап (листопад 2026 – жовтень 2027 р.)

Проведення моніторингу щодо імплементації моделі емпатійного

«зеленого» освітнього середовища

Опробування та впровадження методичного забезпечення

Проведення моніторингу корисності програми формування «зелених» навичок роботодавців

Відкриття логістичної онлайн педагогічної студії «Зелена педагогіка добра та змін»

Розробка рукопису навчально-методичного посібника «Організаційно-педагогічні та методичні аспекти формування «зелених» навичок»

Здійснення супервізійно-навчальних візитів до закладів освіти-учасників дослідження з метою здійснення моніторингу здобувачів освіти та обміну кращими практиками

Проведення онлайн-форуму за підсумками III-го (формульованого) етапу експерименту

IV (узагальнювальний) етап (листопад 2027 р. – лютий 2028 р.)

Здійснення діагностик ефективності впровадження організаційно-педагогічних умов формування «зелених» навичок педагогічних працівників та здобувачів освіти

Проведення серії інтерв'язійних вебінарів «Зелені навички – актуальні для всіх професій»

Поширення кращих практик формування «зелених» навичок за результатами експериментальної діяльності (публікації, участь у конференціях, виставках, виступи перед педагогічною спільнотою)

Проведення Всеукраїнської науково-практичної конференції «Зелені» навички, які потрібні для життя, розвитку та підтримки ресурсощадного суспільства: досягнення і проблеми – погляд ззовні та зсередини»

Підготовка збірника тез Всеукраїнської науково-практичної конференції.

13. Очікувані результати

У результаті здійснення експериментальної роботи передбачається:

- ▶ покращення соціальних навичок та емпатії. Учасники програми показують кращі результати у здатності до співпереживання, розуміння почуттів інших та прагнуть до розвитку співпраці. Це сприяє кращим міжособистісним стосункам серед здобувачів освіти
- ▶ Покращення емоційної стійкості. Програма допомагає учням і ученицям навчитися справлятися з ризикованими емоціями, такими як страх, роздратування та стрес. Це позитивно впливає на їхню здатність адаптуватися до нових умов і вирішувати складні ситуації.
- ▶ Заклади професійної освіти-учасники дослідження активно відповідають на запити сучасності, стали динамічним інституціями, «лабораторіями соціальних інновацій», що завжди на крок попереду будь-яких суспільних змін.
- ▶ здобувачі освіти активно залучаються до природоохоронної суспільної діяльності, розширюється соціально партнерств, через

підтримку ініціатив неурядових організацій, суспільних молодіжних об'єднань в сфері екологічного виховання.

14. Інформація про авторів ініціативи, наукових керівників і консультантів

Автори ініціативи експерименту	
Прізвище та ініціали	Сергеева Лариса Миколаївна
Адреса, номер телефону, e-mail	03053 м. Київ, вул. Січових стрільців, 52-а +38 099-500-16-46 lase2508@gmail.com
Місце роботи, посада	Навчально-науковий інститут менеджменту і психології НІМП ДЗВО «Університет менеджменту освіти», професор кафедри освіти дорослих і цифрових технологій
Кваліфікаційна категорія, педагогічне, вчене звання, науковий ступінь	Доктор педагогічних наук, професор

Науковий керівник	
Прізвище та ініціали	Сергеева Лариса Миколаївна
Адреса, номер телефону, e-mail	03053 м. Київ, вул. Січових стрільців, 52-а +38 099-500-16-46 lase2508@gmail.com
Місце роботи, посада	Навчально-науковий інститут менеджменту і психології НІМП ДЗВО «Університет менеджменту освіти», професор кафедри освіти дорослих і цифрових технологій
Кваліфікаційна категорія, педагогічне, вчене звання, науковий ступінь	Доктор педагогічних наук, професор

Науковий консультант
Кравченко Олена Іванівна, завідувач кафедри освіти дорослих і цифрових технологій НІМП ДЗВО «Університет менеджменту освіти», доктор педагогічних наук, професор

Консультанти за напрямками
розвитку та підтримки ресурсоощадного суспільства – Мірошніченко Катерина Борисівна, президент ГО «Всеукраїнська асоціація працівників професійно-технічної освіти» (ВАПП) (за згодою)
формування емпатійного освітнього середовища закладу професійної освіти – Микитюк Світлана Миколаївна, директор Навчально-методичного центру професійно-технічної освіти у Чернівецькій області (за згодою)
екологізації освітнього процесу – Ткаченко Ніна Григорівна, методист вищої категорії Науково-методичний центр професійно-технічної освіти у Харківській області (за згодою)

15. Склад науково-консультативної ради

Відповідальні виконавці:

Бендер Світлана Олександрівна, заступник директора з навчально-виробничої роботи	ДНЗ «Слобожанський регіональний центр професійної освіти» Харківська область
Василик Марина Степанівна, заступник директора з навчально-виробничої роботи	Вище професійне училище №24 м. Заставна Чернівецька область
Ветрова Ольга Дмитрівна, завідувач відділенням, к.п.н.	Відокремлений структурний підрозділ «Конотопський індустріально-педагогічний фаховий коледж Сумського державного університету»
Гавришків Ольга Броніславівна,	ДНЗ «Одеський центр професійно-технічної освіти»

заступник директора з навчально-виробничої роботи	
Докторович Валерія Миколаївна, заступник директора з навчально-виробничої роботи, (PhD)	ДПТНЗ «Сумське вище професійне училище будівництва і дизайну»
Канчій Еріка Андріївна, заступник директора з навчально-виховної роботи	Комунальний заклад «Мукачівський професійний політехнічний коледж» Закарпатської обласної ради
Лопакова Олена Миколаївна, методист	ДНЗ «Одеський професійний лицей сфери послуг Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К.Д. Ушинського»
Лугова Людмила Іванівна, в.о. заступника директора	Первомайський індустріально-педагогічний фаховий коледж
Продан Олена Володимирівна, заступник директора з навчально-виховної роботи	Чернівецьке вище комерційне училище Державного торговельно-економічного університету
Стойчик Тетяна Іванівна, заступник директора з навчально-виробничої роботи (Dr)	КЗО «Криворізький професійний гірничо-технологічний лицей» ДОР
Торяник Катерина Юріївна, заступник директора з навчально-виховної роботи	ЗП(ПТ)О «Чугуївський регіональний центр професійної освіти Харківської області»
Уклеїна Лілія Анатоліївна, заступник директора з навчально-виховної роботи, (PhD)	ДНЗ «Богуславський центр професійно-технічної освіти» Київська область

Склад творчої групи з напрямку «Розвиток та підтримка ресурсоощадного суспільства»

Шаталов Владислав Вікторович	ДПТНЗ «Сумське вище професійне училище будівництва і дизайну»
Соболева Валентина Миколаївна	ДНЗ «Богуславський центр професійно-технічної освіти», Київська область
Воробець Денис Володимирович	Комунальний заклад «Мукачівський професійний політехнічний коледж» Закарпатської обласної ради
Пахомова Олександра Петрівна	ДНЗ «Одеський центр професійно-технічної освіти»

Склад творчої групи з напрямку «Формування емпатійного освітнього середовища закладу професійної освіти»

Мілюкова Юлія Михайлівна	ДНЗ «Одеський професійний лицей сфери послуг Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К.Д. Ушинського»
Удовіченко Наталія Василівна	Комунальний заклад освіти «Криворізький професійний гірничо-технологічний лицей» Дніпропетрівської обласної ради
Балугян Тетяна Валеріївна,	ДНЗ «Слобожанський регіональний центр професійної освіти», Харківська область
Пшегодська Лілія Михайлівна	Вище професійне училище №24 м. Заставна, Чернівецька область

Склад творчої групи з напрямку «Екологізація освітнього процесу»

Долгорука Алла Василівна	Чернівецьке вище комерційне училище Державного торговельно-економічного університету
Штих Юлія Миколаївна	ЗП(ПТ)О «Чугуївський регіональний центр

	професійної освіти Харківської області»
Владимирова Наталія Володимирівна	Відокремлений структурний підрозділ «Конотопський індустріально-педагогічний фаховий коледж Сумського державного університету»
Гамалій Світлана Олександрівна	Первомайський індустріально-педагогічний фаховий коледж

Склад координаційної ради

Сергеева Лариса Миколаївна, професор кафедри освіти дорослих і цифрових технологій Навчально-наукового інституту менеджменту і психології ДЗВО «Університет менеджменту освіти», доктор педагогічних наук, професор, науковий керівник;

Мірошниченко Катерина Борисівна, президент ГО «Всеукраїнська асоціація працівників професійно-технічної освіти» (ВАПП), консультант;

Микитюк Світлана Миколаївна, директор Навчально-методичного центру професійно-технічної освіти у Чернівецькій області, консультант;

Ткаченко Ніна Григорівна, методист вищої категорії Науково-методичний центр професійно-технічної освіти у Харківській області, консультант;

Бедухова Ольга Василівна, методист ЗП(ПТ)О «Чугуївський регіональний центр професійної освіти Харківської області»;

Ветрова Ольга Дмитрівна, завідувач відділення Відокремлений структурний підрозділ «Конотопський індустріально-педагогічний фаховий коледж Сумського державного університету», кандидат педагогічних наук;

Верстюк Тетяна Іванівна, заступник директора з навчально-виробничої роботи Чернівецьке вище комерційне училище Державного торговельно-економічного університету;

Гребенькова Галина Володимирівна, методист ДНЗ «Одеський центр професійно-технічної освіти»;

Кольба Йосип Васильович, викладач спецдисциплін, Вище професійне училище №24 м. Заставна, Чернівецька область;

Лисиця Тетяна Василівна, викладач математики, основ підприємницької діяльності, ДНЗ «Богуславський центр професійно-технічної освіти», Київська область;

Лугова Людмила Іванівна, в.о. заступника директора Первомайський індустріально-педагогічний фаховий коледж, луганська область;

Муравйова Надія Григорівна, заступник директора з навчальної роботи, ДНЗ «Одеський професійний лицей сфери послуг Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К.Д. Ушинського»;

Шиян Дар'я Валеріївна, викладач, Комунальний заклад освіти «Криворізький професійний гірничо-технологічний лицей» Дніпропетровської обласної ради, кандидат географічних наук;

Слиш Тетяна Юріївна, методист ДНЗ «Слобожанський регіональний центр професійної освіти», Харківська область ;

Шкурдода Людмила Олександрівна, методист, ДПТНЗ «Сумське вище професійне училище будівництва і дизайну»;

Яцулинець Надія Василівна, методист, Комунальний заклад «Мукачівський професійний політехнічний коледж» Закарпатської обласної ради

17. Науково-методичне забезпечення експерименту

Положення про порядок здійснення інноваційної освітньої діяльності, затверджене наказом Міністерства освіти і науки України № 552 від 12.05.2023 р. (зі змінами), зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 07 липня 2023 року за № 1155/40211.

18. Кадрове забезпечення експерименту Згідно з штатним розписом закладів освіти – учасників науково-дослідної роботи

19. Матеріально-технічне забезпечення дослідно-експериментальної роботи

Інформаційна техніка, інформаційні ресурси, програмні засоби, які перебувають на балансі закладів освіти, які братимуть участь у реалізації завдань експерименту. Освітні й методичні матеріали для підготовки класних керівників і педагогів-організаторів до попередження і подолання освітніх втрат здобувачів базової і профільної середньої освіти в системі науково-методичної роботи закладу загальної середньої освіти. Інструментарій діагностування стану підготовленості класних керівників і педагогів-організаторів до попередження і подолання освітніх втрат здобувачів базової і профільної середньої освіти.

20. Фінансове забезпечення дослідно-експериментальної роботи

Фінансування дослідно-експериментальної роботи може здійснюватися за рахунок коштів місцевих бюджетів, спеціального фонду закладів освіти, які визначені для провадження Експерименту, а також за участю підприємств, які є соціальними партнерами закладів освіти, на засадах, визначених договорами між цими підприємствами та ЗП(ПТ)О, що не суперечить чинним вимогам.

Науковий керівник, доктор педагогічних наук, професор

Лариса СЕРГЕЄВА